

Dones i dictadura. Una ruta per València

1. Introducció al franquisme.

Lloc: Facultat de Medicina (UV) (1949).

Tema: Arribada del franquisme a València en espai red denominat Gran Vía Triunfal (actual Blasco Ibáñez). Introducció al període.

8 de març: Paper de la dona a la *Nueva España*. Universitat com a espai d'homes. Educació com a espai de segregació.

Exemples de dones durant la II República: Maria Hervàs Moncho. Una de les primeres dones metgessa i cap del Laboratori de Serologia del Servei de Transfusió de Sang durant la guerra.

Pionera: Manuela Solís. Primera dona universitària.

Espais: Arquitectura, hall d'entrada amb noms d'homes.

Recursos didàctics: orla de 1948 i imatges de dones exemples de l'etapa anterior. Exemple d'exercici d'aritmètica de manual escolar diferent per a xics i xiques.

2. Memòria

Lloc: Parc davant Facultat de Medicina. Bust de degà i rector Rodríguez Fornos (amb escultura, carrer i escola a València).

Tema: Dificultats a l'hora d'abordar la dictadura.

8 de març: Memòria i la seua masculinització. Valors i consignes.

Recursos didàctics: Text de degà i rector Rodríguez Fornos. Resignificar espais, intervenció de Maria Gomar a l'Universitat.

3. Franquisme i església

Lloc: Església de Sant Pasqual Bailón.

Tema: Anticlericalisme i nacionalcatolicisme. Relació i justificació d'una dictadura.

8 de març: La dona i la recristianització.

Espais: Murs d'entrada a l'església (amb façana trencada per facilitar accés de camions durant la guerra).

Recursos didàctic: Exercici amb imatge de dona republicana en bar. Escrit de l'arquebisbat sobre la dona i el comportament esperat.

4. Violència i repressió.

Lloc: *La Cigüeña*. Actual espai de GVA.

Tema: Les mil cares de la repressió. Paterna, afusellaments i el caràcter masculí del relat, fins i tot a l'antifranquisme. Repressió en femení. Violades, rapades, tancades a casa. "*Robo de bebés*". Xarxa per furta de bebès i actuals intents per investigar i querellar-se. *Patronato de Protección a la Mujer*.

8 de març: Una tipologia de múltiples violències.

Recursos didàctic: Relat de dones que contenen, en primera persona, eixa violència (exemple de Chelo Alfonso i bebè furta).

"Chelo Alfonso tenia catorze anys quan es va quedar embarassada. Dos homes la van ficar en un cotxe i va ser conduïda al Santo Celso: "Em van dir que si no donava al xiquet en adopció, no anava a haver-hi manera de cuidar-lo. Havia de signar o em quedava al carrer". Quan es va posar de part, va ingressar amb un nom fals en La Cigüeña, una clínica al Passeig de l'Albereda. L'anestèsia general li va impedir recordar el seu part. Va despertar plorant i preguntant pel seu fill. Mai va poder veure'l. Encara hui, cinc dècades després, el busca sense descans".

5. Pobresa

Lloc: Llit del Túria.

Tema: Precarietat de vida durant la postguerra i poblats xabolistes. Xoc cognitiu entre l'actual pont de Calatrava visió de ciutat de les ciències i vida en misèria durant dècades.

8 de març: A qui va colpejar especialment la pobresa?

Recursos: Decret de no banyar-se al riu (1939) i imatges de xaboles al riu i dones en eixes cases.

6. El passat al present. Creu als "Caídos por dios y por España"

Lloc: Arc del Triomf.

Tema: Nova simbologia militarista i la seua supervivència.

8 de març: Exclusió de la vida pública.

Recursos: Lectura de làpida franquista tapada en monument.

"*Francisco Franco Bahamonde de España, bajo el control del Senado de Valencia, erigió este monumento a la memoria eterna de quienes dieron su vida por su patria y por dios*".

7. Una nova justícia.

Lloc: *Tribunal Superior de Justicia.*

Tema: Processament de republicans pel delictes d'Auxili a la Rebelió.

8 de març: De quins delictes acusen les dones?

Recursos: Història de la mare de pres a l'edifici. Documentació ministeri de justícia.

.....

8. Parc de la Glorieta (descans)

.....

9. Guerra i dictadura al carrer de la Pau

Lloc: Recorregut pel carrer de la Pau, el més emblemàtic a la ciutat dels anys 30 i 40.

Tema: Multiples memòries al carrer durant la guerra i la dictadura. Espais col·lectivitzats, associacions, escola Lina Odena (Pau 5) partits, sindicats, bars, hotels, etc.

8 de març: Figures de multitud de dones al carrer de la Pau durant la guerra (Dorothy Parker, Elena Garro, Luisa Carnés, Tina Modotti, Maria Moliner i Maria Zambrano).

Recursos: Imatges i escrits d'eixes dones.

10. Una nova/vella legislació per a les dones

Lloc: Museu de la Ciutat (Ministeri de Sanitat al 1938) i Palau de l'Arquebisbat.

Tema: Comparativa de decrets. Vot, avortament, divorci, crim per honor, adulteri.

8 de març: Suport legal de la desigualtat de gènere.

Recursos: Escrits i lleis de nova creació. Exemples:

"Ley de 12 de marzo de 1938 que restablecía la vigencia del Código Civil de 1889".

A. No pueden prestar consentimiento:

- 1. Los menores no emancipados.*
- 2. Los locos o dementes y los sordomudos que no sepan escribir.*
- 3. Las mujeres casadas, en los casos expresados por la ley.*

B. El marido conservará la administración y disposición de sus bienes. El marido que sorprendiendo en adulterio a su mujer matare en el acto a esta o al adúltero, o les causare alguna de las lesiones graves, será castigado con la pena del destierro. Si les causare lesiones de otra clase quedará exento de pena.

11. Espais de poder.

Lloc: Plaça de l'Ajuntament. Ateneu Mercantil.

Tema: *Sección Femenina i Falange Española*. Institució a carrer de l'educació de la dona.

8 de març: *La Nueva Mujer* i la desaparició del model republicà de dona (exemple de Guillermina Medrano. Primera dona regidora a l'Ajuntament de València).

Espais: Ateneu Mercantil com a seu de Falange fins a mitjans de 1950.

Recursos didàctics: *Canastilla* de paper i peça de punt.

